

Likningssett i GeoGebra Classic 5.0

av

Vetle-A. Schultz

Innholdsfortegnelse:

Likningssett (likninger med to ukjente) – grafisk løsning i GeoGebra	side 3
Likningssett (likninger med to ukjente) – løsning med CAS i GeoGebra	side 14
Kilder	side 18

Likningssett (likninger med to ukjente) – grafisk løsning i GeoGebra

I dette heftet bruker vi oppgave 2.143 i læreboka Nummer 10:

Oppgave 2.143

Løs oppgavene ved hjelp av innsettingsmetoden eller addisjonsmetoden. Velg den metoden du til enhver tid synes er mest effektiv.

a I $4x - 2y = 2$	d I $3x + 4y = -6$
II $x - 3y = 3$	II $4x + 5y = -7$
b I $2x - 2y = 10$	e I $-0,2x - 0,8y = -0,2$
II $6x + 2y = -2$	II $0,8 + 0,6x = -0,4y$
c I $3x - 2y = 2$	f I $6x + 3y = -3$
II $3x + y = 5$	II $x - 3y = -4$

Likningssett (likninger med to ukjente) kan løses i GeoGebra ved grafisk løsning eller i CAS (Computer Algebra System).

Vi løser likningssettet først ved grafisk løsning og bruker 2.143 a som eksempel:

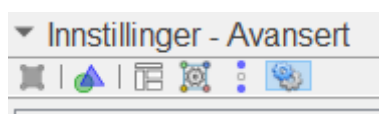
Start GeoGebra på vanlig måte.

Vi starter med å legge inn navn på aksene:

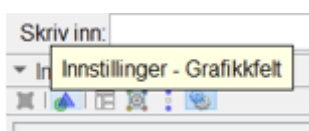
Vi velger «Innstillinger» i den tekstmenyen øverst, deretter velger vi «Avansert»

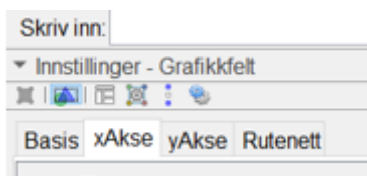
Vi får opp denne menyen:

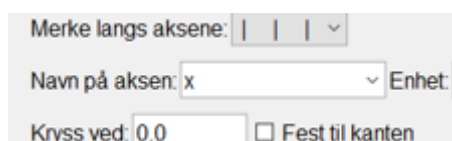
Her velger vi symbolet med grønn sirkel og blå trekant:
«Innstillinger – Grafikkfelt»

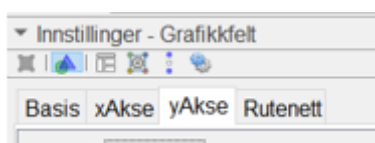
Vi velger «xAkse»:

Vi legger inn «x» som navn på aksen:

Vi gjør tilsvarende for y-aksen, velger «yAkse»:

Vi legger inn «y» som navn på aksen:

Merke langs aksene: | | | v

Navn på aksene: y v Enhet:

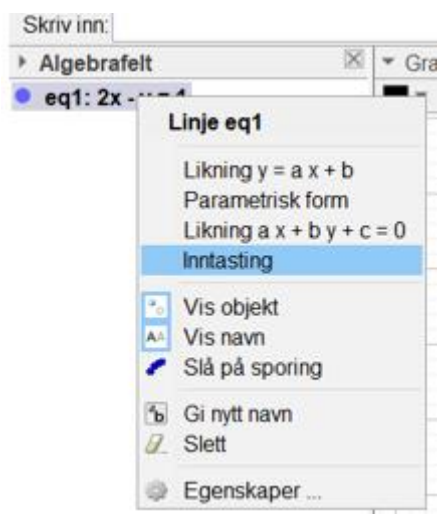
Kryss ved: 0.0 Fest til kanten

Til slutt lagrer vi dette ved å trykke på krysset øverst til høyre i dialogboksen:

Skriv inn « $4x-2y=2$ » inn i «Skriv inn»-feltet og trykk enter.

GeoGebra har som standard å forenkle likningene og kan ofte skrive dem på en annen form enn det oppgaven var. Vi endrer dette ved å høyreklikke på likningen i algebrafeltet og velge «Inntasting»:

Velg og dra likningen fra algebrafeltet til grafen i grafikkfeltet.

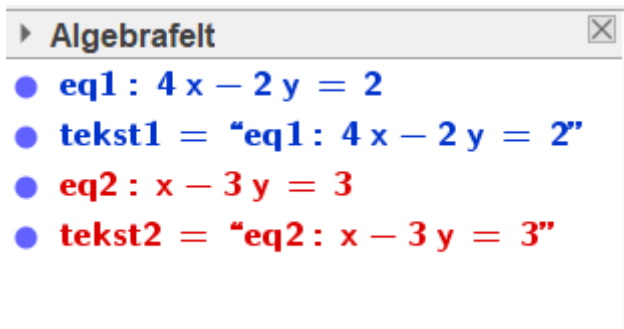
Deretter skriver du inn « $x-3y=3$ » inn i «Skriv inn»-feltet og trykk enter. Igjen velger du «Inntasting» som vist over dersom GeoGebra endrer på likningen.

Også her velger du

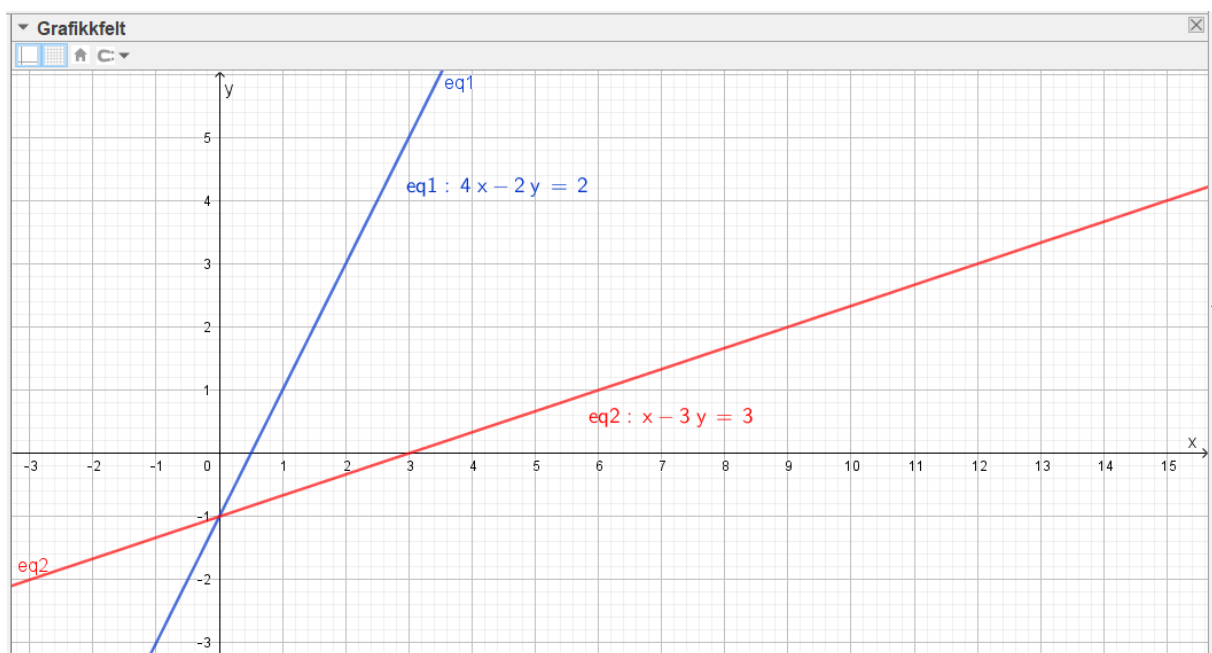

og drar likningen fra algebrafeltet til grafen i grafikkfeltet.

Algebrafeltet kan da se slik ut:

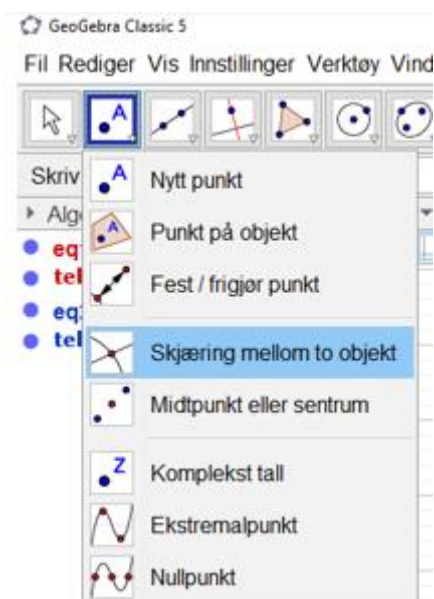

Grafikkfeltet kan se slik ut:

Her ser du at de to grafene skjærer hverandre. Vi finner løsningen på likningssettet i koordinatene til skjæringspunktet: x-koordinaten gir løsningen for x og y-koordinaten gir løsningen for y.

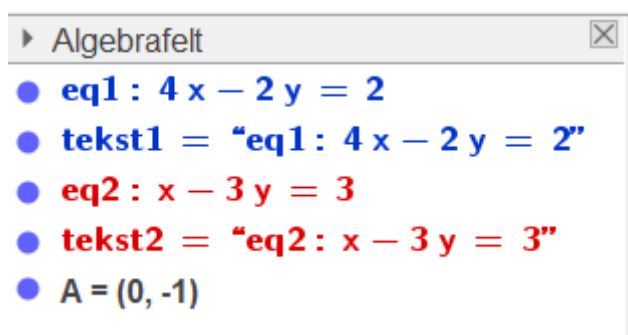
Vi finner løsningen ved å bruke kommandoen «Skjæring mellom to objekt»:

Først velger du kommandoen «Skjæring mellom to objekt» som vist over. Deretter trykker du en gang på hver av grafene. GeoGebra svarer ved å gi deg skjæringspunktet som et punkt i grafikkfeltet og koordinatene i algebrafeltet.

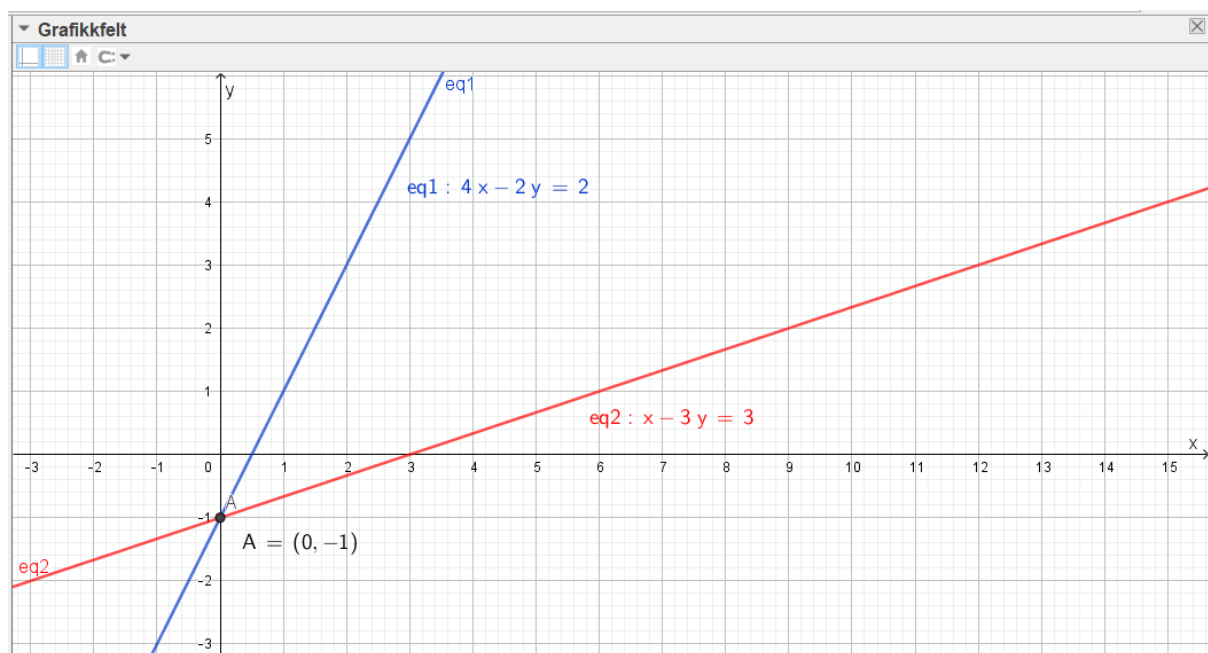
Velg og dra koordinatene til skjæringspunktet fra algebrafeltet og ut til grafikkfeltet.

Algebrafeltet kan da se slik ut:

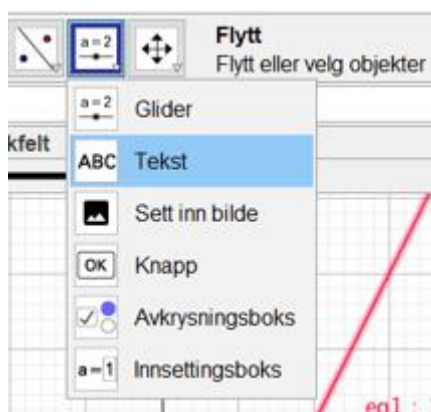
Grafikkfeltet kan se slik ut:

Siden løsningen på likningssettet ligger i koordinatene til skjæringspunktet, ser vi her at x-koordinaten er 0 og y-koordinaten er -1. Dette gir løsningen at $x=0$ og $y=-1$.

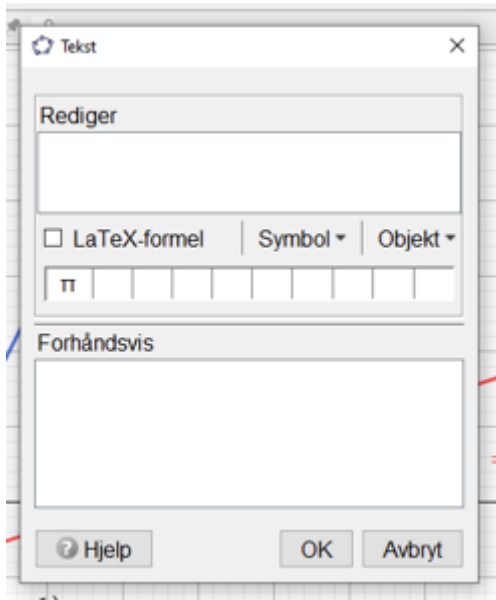
Vi skriver svaret inn som tekstsvart i grafikkfeltet:

Velg kommando for å skrive tekst:

Trykk på stedet i grafikkfeltet hvor du vil ha tekstsvaret.

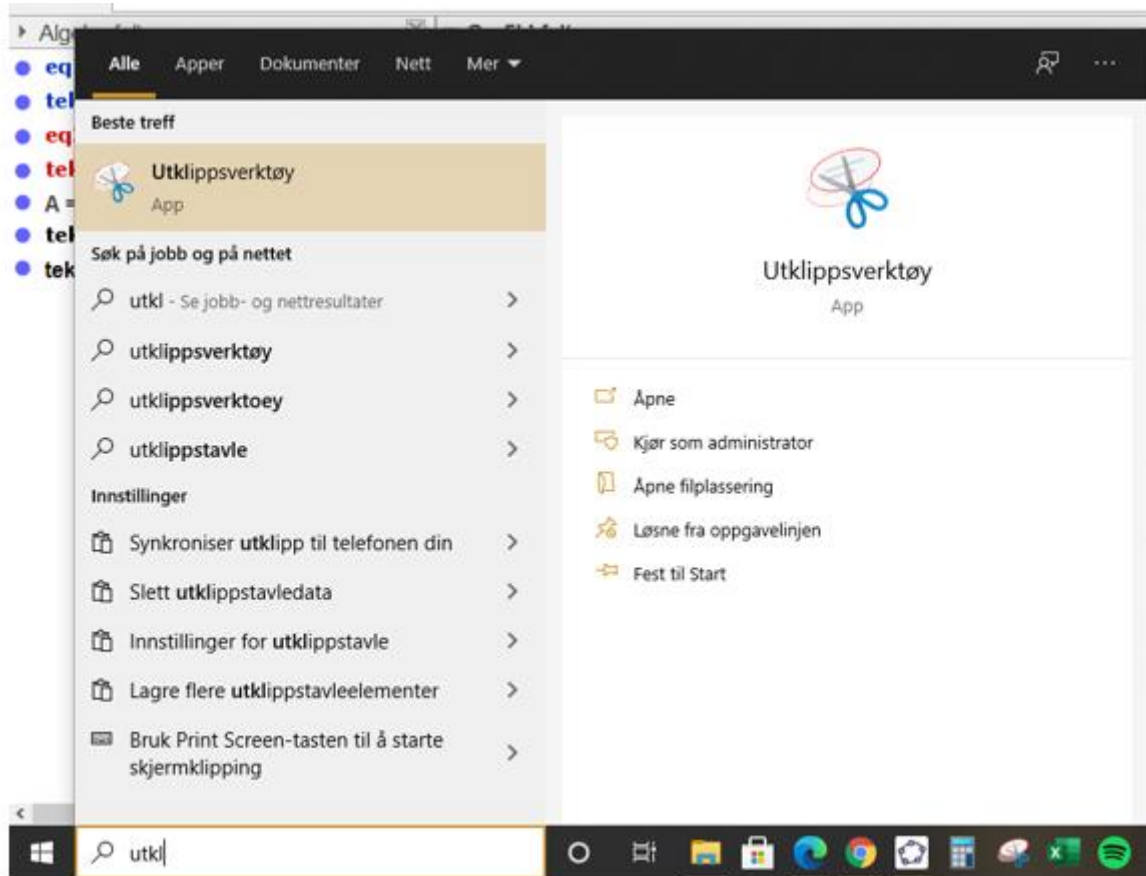
Vi får opp denne dialogboksen:

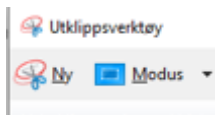
I «rediger»-feltet skriver du: «Svar: $x=0$ og $y=-1$ » og trykker til slutt på «OK».

En fullverdig besvarelse (i forhold til prøver, heldagsprøver og eksamen) inneholder algebrafeltet, grafikkfeltet og fremgangsmåten.

Velg utklippstverktøy i søkemenyen til Windows:

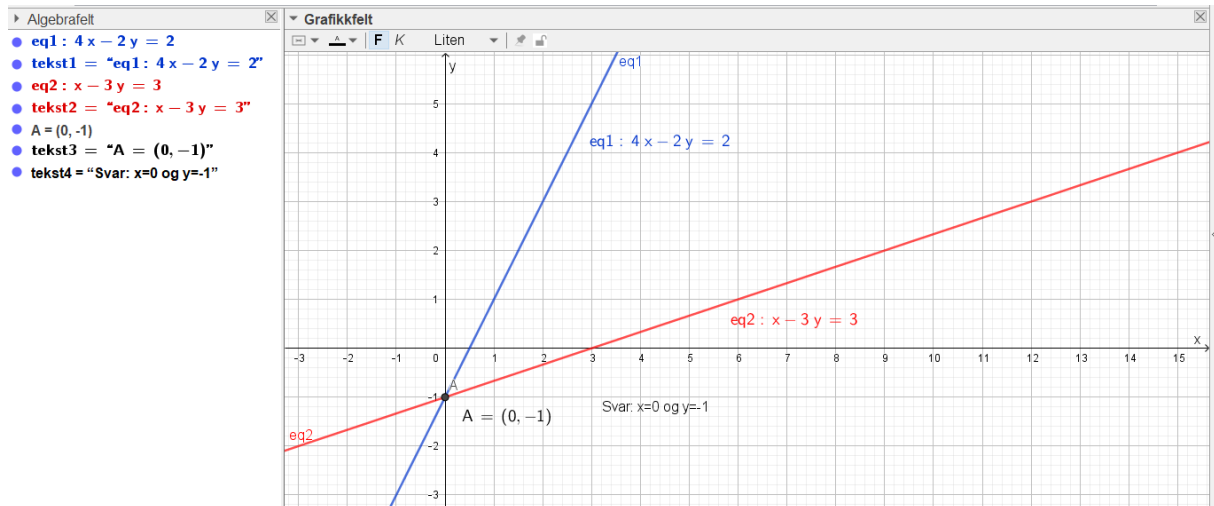

Velg «Ny» som vist under:

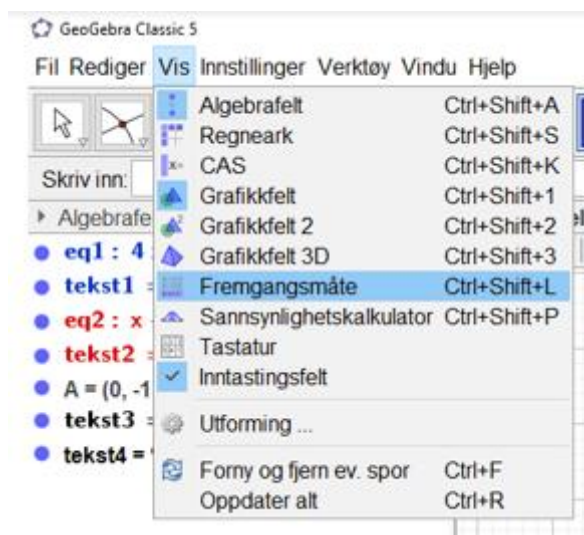

Velg hele algebrafeltet og hele grafikkfeltet (pass først på at alt vises i algebrafeltet) og lim inn i et Word-dokument (med liggende retning for arket):

Likningssett i GeoGebra Classic 5.0

Nå velger du «Vis» i den øverste menyen i GeoGebra:

Deretter velger du «Fremgangsmåte».

Nå vises fremgangsmåten, men trolig vises ikke alt. Dobbelklikk på «Fremgangsmåte» du ser øverst på bildet under:

Nr.	Navn	Fork...	Verdi	Objekter
1	Linje...		eq1: ...	eq
2	Teks...	Formel	"eq1: ... true, tr	te
3	Linje...		eq2: ...	eq
4	Teks...	Formel	"eq2: ... true, tr	te
5	Punk...	Skjæring	A = (... mellon	A
6	Teks...	Formel	"A\, ... true, tr	te
7	Teks...		"Sva...	tel

Bruk utklippingsverktøy og lim fremgangsmåten inn i Word-dokumentet:

Nr.	Navn	Verktøylinjeikon	Forklaring	Verdi
1	Linje eq1			eq1: $4x - 2y = 2$
2	Tekst tekst1		Formeltekst(eq1, true, true)	"eq1: $\sqrt{4} \sqrt{x-2} \sqrt{y} = \sqrt{2}$ "
3	Linje eq2			eq2: $x - 3y = 3$
4	Tekst tekst2		Formeltekst(eq2, true, true)	"eq2: $\sqrt{x-3} \sqrt{y} = \sqrt{3}$ "
5	Punkt A		Skjæring mellom eq1 og eq2	A = (0, -1)
6	Tekst tekst3		Formeltekst(A, true, true)	"A\, = $\left(0, -1 \right)$ "
7	Tekst tekst4			"Svar: x=0 og y=-1"

Oppgaven er nå klar for levering.

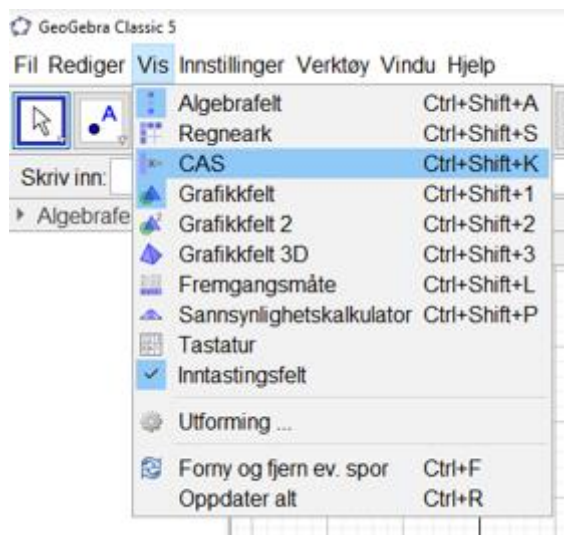
Likningssett (likninger med to ukjente) – Løsning med CAS i GeoGebra

Vi skal nå løse et likningssett ved å bruke CAS-verktøyet i GeoGebra.
Vi bruker 2.143 b som eksempel:

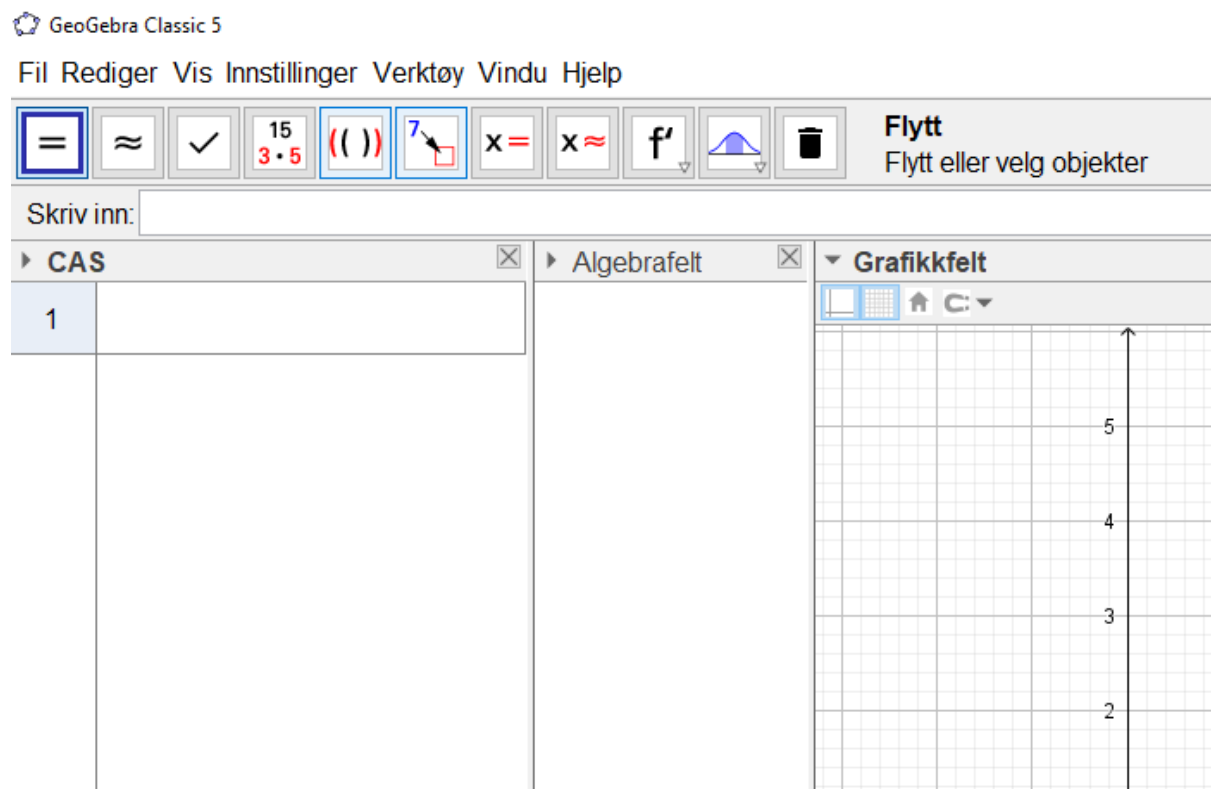
$$\begin{array}{l} \text{b I } 2x - 2y = 10 \\ \text{II } 6x + 2y = -2 \end{array}$$

Vi starter GeoGebra på vanlig måte.

Vi velger «Vis» i øverste meny, deretter «CAS», se bildet under:

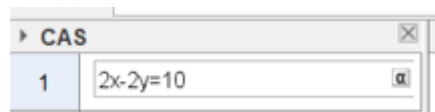
Vi får frem dette i GeoGebra:

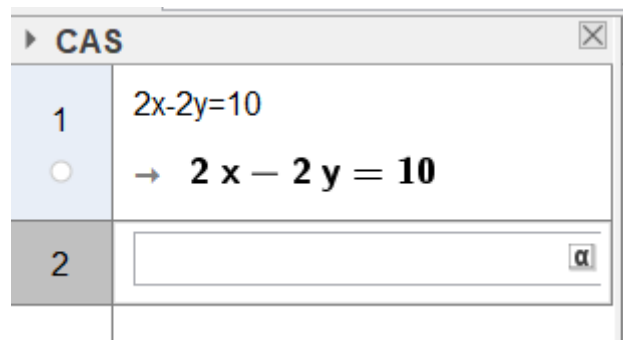
Vi skal skrive inn i feltet merket «1»:

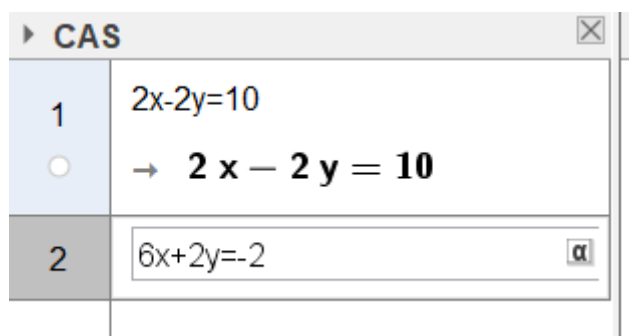
Vi skriver inn likning I i innskrivningsfelt nr 1 i CAS:

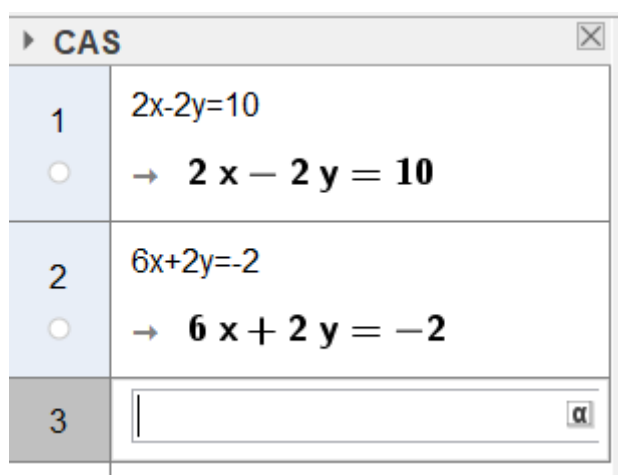
Deretter trykker vi «enter». GeoGebra svarer ved å vise dette:

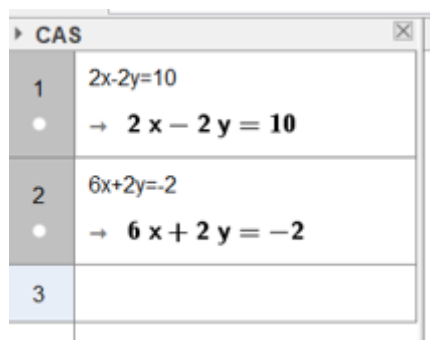
Vi skriver inn likning II i innskrivningsfelt nr 2 i CAS:

Nå trykker vi igjen «enter». GeoGebra svarer ved å vise dette:

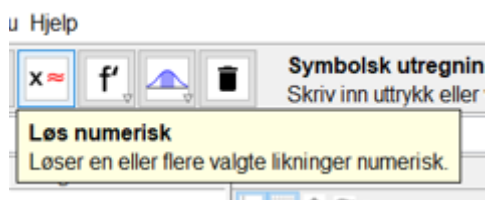

Vi skal nå velge linje 1 og 2. Dette gjør du ved å trykke på «1» og holde museknappen nede mens du også velger linje 2. Feltene merket «1» og «2» blir mørkegrå for å markere valget.

Nå velger du kommandoknappen «Løs numerisk»

GeoGebra svarer ved å vise dette:

CAS	
1	$2x-2y=10$ ☐ $\rightarrow 2x - 2y = 10$
2	$6x+2y=-2$ ☐ $\rightarrow 6x + 2y = -2$
3	$\{ \$1, \$2 \}$ ☐ NLøs: $\{ x = 1, y = -4 \}$
4	____

Bruk utklippingsverktøyet (se side 11) og lim inn utklippet som vist over inn i et Word-dokument. Dette er godkjent som å løse oppgaven ved regning (algebraisk) på prøver, heldagsprøver og eksamen.

Kilder:

A.Hole, R. Jensen m.fl: Nummer 10, 1.utgave, Aschehoug 2016, s.237

www.geogebra.org

<https://sokeresultat.udir.no/eksamensoppgaver.html?ExCatalogType>Name=Eksamensveiledninger%3BForh%C3%A5ndssensurer&query=mat0010> (Forhåndssensur 2019)